

TELEGRAFUL ROMAN.

Nº 75. ANUL XVII.

Sabiu, in 21 Septembrie (3 Oct.) 1869.

Telegraful este de două ori pe săptămână: joi și Duminică. — Prenumeratia se face în Sabiu la expediție fizică pe afara în c.r. poște, cu banii gata prin acrisori francate, adresante către expediție. Pretul prenumerării noi pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. sau pe o jumătate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte părți ale Transilvaniei și pe...

tre provinciale din Monarchie pe anu 8 fl. era pe o jumătate de anu 4 fl. v.a. Pentru principale și teritoriile străine pe anu 12 fl. 100 anu. 6 fl. v. a.

Inscrierile se platescu pentru întregă ora cu 7. cr. și luna, pentru o două ora cu 6. cr. și pentru o trei ore cu 3. cr. v. a.

Invitare de prenumeratia

la

„Telegraful Român”.

pre patrariul din urma (Octombrie—Decembrie) al anului 1869. — Pretul abonamentului pre $\frac{1}{4}$ anu e:

Pentru Sabiu 1 fl. 75 xr. v. a.

Pentru Transilvania și Monarchia austro-ungurească 2 fl.

Pentru România și străinătate, 3 fl.

DD. abonanți suntu rugați să nu întârziă cu trimiterea prenumerărilor.

Adresele ne rogă să scrie curațu, și epistolele de prenumeratia noastră să se trimită francate—adresându-le de adreptul la

Editură „Telegrafului Român”
în Sabiu.

Sabiu, 19 Septembrie (1 Oct.). Eri avu
cetatea noastră o dată de serbatore. Această era
sosirea Escl. Sele ministrului de culte și instrucție
publică bar. Iosifu Eötvös aici.

Se scia încă din dinu'a premergătoare ca înaltul șope, primindu invitarea ospitalei va trage de adreptul la Escl. Sea Arhiepiscopulu și Metropolitul românilor gr. or. Andrei bar. de Siauguna și asiua încă de tempuriu, indată după ce Escl. Sea Arhiepiscopulu și Metropolitul, Superintendentul evangelicu, unii din membrii magistratului și ai comunității erau pâna la Avrigu spre intempiere, începându-se adună publicu înaintea resedintei metropolitane române. La 10 ore sosi junimea studiosa și scolară dela seminarulu gr. or., dela instituțele evangelicilor și se asiedă înaintea resedintei. Totu atunci se adună corporatiile autoritatelor bisericesci, scolare și politice. Aseptarea se indelungă din cauza că plecarea lui ministru din Fagaras nu se putu efectua după cum era anunțata, la 5 ore, ci numai la 7 ore dimineață. Si asiua pre la $1\frac{1}{2}$ după amédi sosi cortegiul în fruntea cărui veneau Esclentiele Sele, lui ministrul de culte și instrucție publică, Baronu Iosifu Eötvös și Președintulu Arhiepiscopulu și Metropolitul Andrei Baroni de Siauguna, în unu și aceea-si trasura. Junimea româna asediată înaintea resedintei tună unu intrețut se traiasca și hochuri cea sasăscă.

Indată după sosire primi Escl. Seadlu ministru prezentările generalității, magistratului și comunității, a clerului și corpului profesorale dela Seminarulu gr. oriental de aici. Presentarea această din urma s-a facut de Esclentie Sea Arhiepiscopulu și Metropolitul nostru, la care ocazia înaltului prezentatoru, după ce rostii bucuri a că a putut salută pre unu șope asiua de înaltu, ce se afla în o caleotorie asiua de momentuoșa, adăuse că caleotoria această face epoca în vielă culturei popoarelor și în părtele ardeleni.

Esclentie Sea lui ministru din parte-si reșpunse că și statul ca întregu și instituția crescerii că atore a aflat și aflat în Esclentie Sea Arhiepiscopulu și Metropolitul unu sprigiu tare; intăresee că statul pentru cea dintâi asertione cău și pentru a două a vediut în caleotoria această urmele activității Esclentiei Sele Metropolitului nostru.

Dupa această urmări prezentările celor-lalte cleruri și corpuri profesorali.

La 3 ore după amédi a datu Esclentie Sea Arhiepiscopulu și Metropolitul nostru una prânzio forte splendidu în onorea ministrului și ospelui Seu, la care fura invitate toate comunitățile bisericesci, scolare, civile și militare. Aci inchină Esclentie Sea Ar-

chiepiscopulu și Metropolitulu pentru rarulu și înaltul șope și acesta pentru ospitalulu Arhiepiscopulu și Metropolitulu.

Dupa prânzio binevoi dlu ministru a cercetă Seminarulu gr. or. de aici. În sală cea mare fu intempienții de elevii institutului cu unu intrețut sa traiescă. Esclentie Sea ministrul se exprimă favorabil de cele ce au aflatu.

Cele-lalte institute remasera să fie vizitate în dinu'a urmatore.

A două di după ce vediu și acele institute, primi și intorse vizite, plecă la $1\frac{1}{2}$ ora după amédi, insocu de Esclentie Sea Arhiepiscopulu și Metropolitulu nostru și urmatu de superintendentul evangelicu și alte comunități pâna la Cristianu, iera de comitele sesescu pâna la Sebeșiu. De unde sîndu la Vîntii de Josu, pre drumulu de feru se reintorce la Pest'a.

Sa dea ceriul că Escl. Sea lui ministru să se intorece în pace la înaltul seu oficio, și să-luă tienă Ddieu sanatosu în acel postu, pentru că să potă realiză eră cea nouă pro terenul culturei spre multiamirea tuturor naționalităților ce însează după progresu.

Brasovu, 18/30 Septembrie. Precum s-a putut vedea din cele raportate pre scurtu în rendu trecutu primirea ministrului de culte în cetea noastră și deca nu a avut o coloare mai festivă a fostu totu caldoroșa. Indată după sosirea în ospelul dela nrulu 1, Brasovul vechiu, lui ministru primi binevenitările magistratului și comunității, ale preotimie gr. or. a corpului profesorilor dela gimnasiulu român greco-oriental, a preotimie rom. cat. și a profesorilor dela gimnasiulu de aceeași confesiune, pre preotii evangeliici cu profesorii gimnasiali de aceeași confesiune.

Escl. Sea lui ministru avu bunetatea indată la binevenirea a impartsi dlu Conrectorn la gimnasiulu gr. or. romanu Dr. Ioanu Mesiotă, că la 5 ore după amézi va satisface dorintie corporul profesorale și va vizita gimnasiulu și școalele normale române din Brasovu.

La tempulu desfisutu preotimie noastră, corpulu profesorale de o parte cu conrectorul în frunte și eforia scolare de alta parte cu presedintele ei în frunte și multi din fruntasii și inteligenții români din Brasovu acceptau sosirea înaltului șope. Dupa putina aseptare sosi insocu de dlu protopopu Iosifu Baracu și unu senatoru și la intrare în teritoriu gimnasiului fu primitu cu „sa traiescă”.

Dlu conrectorul indată se prezenta dlu ministru spre a-lu insocu în edificiulu gimnasiale și a dă deslușirile cerute. Mai întâi Escl. Sea intră în sală cea frumoșa a gimnasiului, după aceea în clase unde în fia-care fu intempiențu cu „sa traiescă”. Dupa ce vediu totu se departă urmatu de toti cei ce-lu intempiențaseră pâna la esfrea de pre teritoriu gimnasiiale, unde mai repetiendu-se odata urăile de sa traiescă se duse spre ceteate.

Dupa cătu amu pututu astă Escl. S. lui ministru a fostu forte indesulitul cu gimnasiulu nostru preste totu. Totu asia affâmu ca a fostu multiamitul de binevenirea ce o avuse din partea comunei bisericesci din Brasovu.

Eri a fostu Escl. Sea lui ministru pâna la $9\frac{1}{2}$ ore în Sacele, și după cum audim, acolo a fostu vorba de intemeierea unei școale reali comunali. Însemnu această că în fructat, pentru că respectivii ve voru dă informații mai lamurite despre cele intempiate acolo, cari lamuriri la nici o intempiere nu voru fi superflue, nici cu privire la interesulu loru specialie nici cu celu generale naționale și patrioticu.

Dupa 10 ore a cercetatu școalele sasesci.

La 12 ore a fostu prânzio de vre 100 persoane intre care erau unu număr frumosu de români din intelectuali noștri naționale de aici. Cu acestea ocazie se radicara vre-o sișe toaste. Din punctul nostru de vedere ni se pare că aici aru fi de a înănota despre toastul dlu protopopu Petru pentruegală în dreptate și a unui domn Wächter, carele nu se putu suferi să nu imboldescă, ci și în acesta cununa fratiesca de șopeti, în fața unui funcționar asiua înaltu, se apucă a suspiciună în toastulu seu pre români că tragă cu ochiul către România. *)

La 3 ore după amédi a plecatu Escl. Sea lui ministru către Fagarasul petrecutu că și la sosirea de mai multe cărele.

Evenimente politice.

Din dietele cislaitane nu avem altă de imparasit, decât, că se ocupă cu lucruri curente. Ce e mai însemnatu din partea acea este miscarea electorală în afacerea alegierilor supletorie la dietă Boemiei. Despre alegările acestea, respective despre rezultatul loru, vomu să închiaru în tempulu celu mai scurtu. Din cele ce vedem u în foile oficiose și opositionale, ambe pările se laudă, și se reportau victoria. Noi, care stămu departe în mai multe privințe de acestu evenimentu, avem să luăm notitia numai despre impregiurarea aceea, că opoziția ceho boema au încrezut din totu puterile, pentru că la alegeri să reieșă cu deputatii sei.

Tempulu celu frumosu de toamnă se vede, că are influență și asupra diplomatilor. Cetim, că: „Diplomatii iera calatorescu.” Asiua ambasadorulu, conte Vimppsen a venit la Vien'a, se da eu socotelă, că venirea sea aci se motivă de o alta caletorie diplomatică și adeca de sosirea principelui de corona prussianu. Agentulu c. r. de Vetsera inca a sositu la Vien'a, acestu barbatu se dice, că va calatoră la Petersburgu numai spre a-si notifica acolo rechiamarea sea. Prin asociatia ideilor, sunu ca amintiramu de sosirea principelui de corona prussianu în Vien'a, înregistrâmu și scirea discutată în dilele din urma în diuaristică cea mare europenă, despre nouă constelații intre puterile cele mari europene. Unu corespondinte parisianu alu „Gazetei de Coloniă” dice, că există o intelegeră intre Austria, Prussia și Russia. Alte sciri vorbesc chiaru, despre o alianță austro-rusescă; altele prevestesc realizarea ideiei de predilecție a împaratului Napoleonu III, adeca realizarea congresului europenu.

Cătu despre apropierea intre Vien'a și Berlinu afirma și oficiolele noștri, că deca nu togmai esista, se lucra într'acolo pentru că să se realizeze. Omenii competenți voru să scie, că după ce principalele de corona prussianu va cerceta Vien'a, nu va mai fi departe întâlnirea regelui Prusiei cu împaratul Franciscu Iosifu.

Intre conjecturile acestea se amesteca că o disonantia cuventarea de tronu a marelui duce da Baden. Din multe părți se atribuie cuventării acestei o importanță mare politică. Cu deosebire diuaristică francesă („Patrie”, „Temps” și „La Presse”) nu vede altu ce-va decât, că marele duce Baden la ocazia unei bine-venite se va arunca neconditionat in bratiele Prusiei, respective în bratiele federatiunei germane nordice. Unu diuaru, despre care se dice, că sta în referință forte de aproape cu imperatolu Napoleonu, încheia unu articolu alu seu cu următoarele:

„Cuventulu de tronu nu este nici decum dispusu, de a insultă incredere fatia cu suveranul din

*) Români iau remasă responsului datori? Red.

Baden. Dara tractatului de Prag'a esista inca. De cum-va acesta pote fi uitatu in Carlsruhe, de si-guru 'si voru aduce aminte de elu in Berlinu.

Francia iera se afla in cursulu sen regu-latu de cindu cu restaurarea sanatatiei imperatului ei.

Spania este o tiéra nefericita. De cindu patimesce ea de convulsiuni politice si totusi nu pote ajunge nici acum la o stare linisita. Abia se domoli rascola carlista, cindu eata ca incepe cea a republicanilor. Sange an cursu dejá in Cadix, Malaga pentru republicanismu inose regimului i succese a nadusi incercările aceste. Regimul fricosu ca multe alte regimuri au rovocat si la Barcelon'a o lupta din carea a remasu victoriosu. E de temuto ca sângele acestu versatu in urm'a presupunerilor si va resbună si inca in tempulu celu mai de aproape.

Conferintie

inventatoresci generali din Protopopiatul Ialu Brasovului.

Abia siesé ani de dile dela intemeierea conferintelor inventatoresci prin Escentia Sea neobositul nostru Parinte Arhiepiscopu si Metropolitul Andreiu Baroanu de Siaguna, Inaltu — carele tota vietiua Sea au consacrat'o causei noastre nationali in totu respectulu, au desceptatu pre poporul nostru din letargia intemeinda-i scóle; iau ajutatu, a se misică insintiandu-i „Asociatiunea transilvana“; l'au pusu in stare, a se redică, redobandindu-i tesaurul pierdutu alu maicii noastre biserice cei dreptu-credinciose, incătu, prin organele ei redicate prin acésta si puse pre cararea demnității cuvenite loru-si, apoi si prin aducerea in viația a mai multor isvori pentru sporirea intelligentiei noastre, sa pôta incepe o vietiua de nou fericitoria — pentru care, si pentru alte mai multe faceri de bine, pre cari le au potutu pâna acum reversă asupr'a nostra si inca le revarsă — totu românului binesemtitoriu, cu anima omenosă si recunoscatoriu nu pote altu cum decâlu sa-i multameșca din totu susfetulu seu si din tota virtutea sea! — prin tota aceste bunetăți, si inca intr'unu tempu asiā de scurtu, a ajunsu desvoltarea poporului nostru la unu stadiu, de unde pote incepe cu pasi gigantici, a inainta cătra perfectionare; asiā tempu scurtu si — iata inventatorii nostri nesuindu, a-si marî cunoscintiele loru, spre a poté contribui la perfectiunarea poporului nostru mai multo; — iata inventatorii poporului nostru nesocotindu nece o greutate, cum alerga cu grab'a in tota protopopiu-

atele archidiecesei la conferintie, — si cátu de multu s'a imbunetatită starea interioara a scólei noastre populari in cesti siese ani de dile prin conferintie, impartasindu-si adeca inventatorii reciproce cunoșintele loru cele noue adunate pre câmpulu sciintiei, si esperiintele loru in intielesu metodicu, precum si didacticu.

Amesuratu otarirei conferintiei din a. tr. s'a tienutu conf. inv. din protopopiatulu Ialu Brasovului in estu anu in 25—27 Augustu la Satulungu, biserică noua, sub presidiulu, rev. dd. Protopopu Ialu Brasovului, Iosifu Baracu.

Dé fatia au fostu toti inventatorii dela scóele capitali din Brasovu si Satulungu si din töte celealte comune ale acestui protopopiatu.

Afara de dd. Preoli din Sacele, carii toti participa la aceste conf., le detersa onoreea si dd. Nicolau Popescu, Protosincelul metropolitanu; I. Popescu, profesor la institulul pedag. teol. in Sabiu; I. Popescu prof. la gimn. rom. in Brasovu; B. Baiulescu, parochu si catechetu in Brasovu; I. Dracu, preotu si cat. in Resinaru, S. Barbu, parochu la Darste; I. E. Popoviciu, Parochu la Cinciaru; I. Craioveanu, parochu la Helchiu; N. Mihalitianu, parochu la Brasovu; I. Popoviciu, notariu in Satulungu; cati-va curatori primari si dintre fruntașii comunelor din Sacele; doi studinti din România si alti studinti gimnasisti.

Rev. dd. Protopopu, I. Baracu, au deschisu conferintie prin o cuventare forte potrivita, de cuprinsul urmatoriu: Incepe cu cuventele Apostolului Pavelu cătra Efeseni, c. 4, st. 1—6: „Rogu-ve pre voi cu vrednicie, sa amblati dupa chiamarea, cu care sunteti chiamati, cu tota smerenia si cu blandetie, cu indelunga rabdare; ingadindu unul altui cu dragoste, nevoindu-ve, a pazii unea duchului intru legator'a pacii; unu trupu si unu duchu, precum si chiamati sunteti intru o nadejde a chiamarii vostre; unu domnu, o credintia, unu botezu unu Ddieu si latalu tuturor, carele este preste tota si intru voi toti“ — si provoca in intielesu acestorii cuvente apostolesci pre inventatorii presenti, a duce o vietiua deleveratu crestinăsca si indelunga rabdatoru; a se iubii unul pre altul cu dragoste curata din tota anima; a caută pacea si bună intelegera laolalta, implindu-si si-a carele cu vrednicia datorintele chiamării sele, formându unu corp, ocârmindu-se de unul si acelasi spiritu; avendu aceleasi sperantie, sa slujescu cu totii unui Ddieu deleveratu si pre maritu in St'a Tre-

ime; avendu o credintia, sa oferescă printru bo-tezu trebiloru celor mai inalte spirituali, fiindu toti fiu unui parinte ai Tatului Cerescu. Arata, dela pazirea acestorui povetie aterna fericirea individuală; ba chiaru prosperarea societătilor omenesci se baséza pre implinirea cu conșientia, cu umilintia, cu blandetie, cu rabdare a datorintelor chiamării sele, iubindu-se unul pre altulu cu adeverata dragoste si conintielegendu-se fratiesc intru a statori in pace fericirea comună. Apoi trece la insemnatarea, ce o are pentru comune chiamarea inventatorilor, arata si greutăatile chiamării acesteia. In comune bine organizate curendu, dupa ce s'a desceptatu facultatea priceperii in copii si copile, i incredintieza parintii inventatorilor, spre a le cultiva mintea si anima; imbogatiendu-le mintea cu cunoșintie folositorie; deschidiendu-le anima spre dragoste cătra, si induplecându-le vointia, a face sapte moralu-religiose formându astfelii din trezii membri harnici ai familiei, credinciosi neclatiti ai săntei biserici, cetatieni bravi ai statului si fi ai imperatiiei cerului. Dela zelul, activitatea si harnicia inventatorului aterna dara partea cea mai mare a fericirei comune. Inventat bunu respectându desvoltarea fizica a facultatilor spirituali in copilu, impartasindu-i in cantitate certa cunoșintie, multiamindu-i cu mersu potrivita curiositatea, ajutându-lu cu tactu intru a se afla in ceea ce are sa faca si asiā punendu-lu in stare din ce in ce a se emancipă de ajutoriulu altui; va forma din mintea copilarésca cu incetul cu incetul una povatioriu, judecatoriu, aperitoriu. Desceptându inv. bunu in copilo si nutrindo dragoste, a pazii legile scolari, deprindiendo-lu la curationia, regularitate, acuratetia; a cercetă si affa adeverulu; a iubi dreptatea, a face fapte bune, a stimă si pre cele bune ale altor'; a se teme de Ddieu si a-lu iubi, ca pre datatoriulu atotu ce este adeveratu, bunu si frumosu, ca pre ingrijitorul de noi pentru acum si pentru eternitate, a se purta cu modestia si respectu cătra mai mari sei, cu indurare cătra nenorociti, cu dragoste cătra toti; cu incetul va face din anima cea frageda copilarésca unu templu de virtuti, o conșientia mantuitoria. Indreptându inv. bunu pre copilo dela incetul spre lucrari in adeveru folositorie, induplecându-lu la fapte moralu-religiose; cu incetul va preface indemnurile copilarésca intr-o vointia angelica! — spre fericirea sea, a familiei sele, a națiunii sele, a omenirei intregi! Dându inv. comunei sele astfelii de membri harnici, usioru o va ferici pentru acum si pentru totu-deun'a. Tratarea

FONSIORA.

ARCHEOLOGIA.

(Reprod. dupa „Tr. Carp.“)

feru multe fragmente de olaria veneta si rosia si cete-va monete de bronzu si argintu, dela Antoniu Piosulu pana la Antoniu Caracala. Plöa crescea din ce in ce, si a trebuitu sa me intorez la Turnu. Aceasta cetate de pamantu, alu cărei centru si planu de situatiune viu-lu alaturu sub nr. 5, este si ea un'a dintre cele ce aru merită o esplotare mai serioza. Pre la pôlele acestei clădiri, care a fostu pazita de alte forturi mai mici pre inaltimi din giurul, trece drumul romanu, care pornește dela Flamanda de dinjosul Magureloru unde a fostu situata Roma, si care drumu se vede si preste Dunare.

Duminica, la 13 Iuliu, amu trecutu Oltulu spre Celeiu si oprindu la sub-prefectura dela Isla, amu intielesu ca aci amu sa tragu nevoie, pentru ca, in adeveru, nici o umbra de autoritate nu se vedea. Nu ave cine celu ordinile, nu ave cine caulă cai, de-si fagaduiamu pretiuri forte mari, pentru ca sa ne duca pâna la Celeiu. Nici sub-prefectu, nici ajutoriu. In fine amu parvenitul preste cinci ore sa plecu si amu ajunsu tardiv in Celeiu. Amu trasu la euvirosulu preotu Nicolae, gazda mea cea vechia acolo. Aci era si ajutoriulu sub-prefectului, venit in afaceri de arendasie, de recrutii, etc. căruia amu pututu sa celescui ordinile ce aveam. Prin ce combinari, nu sciu, ca ajutoriulu sub-prefectului a plecatu si m'a lasu sub ingrijirea primariului. Atât'a slabiciune si nepasare din partea administratiunei, tocmai acolo unde trebui a sa asiediu unu centru de lucrari mai serioze, m'a ingrijatu.

Permitte-mi, dle ministru, sa ve spunu aci cete-va lucruri de cea mai mare importanta pentru asigurarea monumentelor noastre antice, contra ignorantiei brutale a devastatorilor loru.

In Celeiu amu gasit primariu pre unu Anton, veru alu unui popa Dobre care aru fi partasiu cu arendasii, cu care dupa asigurările tuturor, acestu

primariu face comerciu cu petra scosa din zidurile cetăției si din domele române, cari acestea töte sub nume de ruine s'a sustrasu, conserveate pre sem'a statului, la delimitarea locurilor. Eu amu staruitu la acésta si, ce este dreptu, töte guvernele căte s'a succedatu an respectatul acesta cerelegitima in numele istoriei patriei noastre. Mai multe ordini s'a datu si s'a repetat, la Celeiu si la Resc'a mai anume, ca nimenea sa nu cutedie sa mai sedă o petra sau o caramida din ruine.

Acestu primariu, in asociatiune cu popa Dobre dupa cum m'amu incredintiatu, nu numai ca a scosu mereu petra din ruine, dara inca au cutediatu sa derime si unu zidu forte frumosu si admirabile altu cetățuei, in intindere ca de vre-o 4 metri pre care-lu descoperisem acum 4 ani cu dd. Boissière si Baudry tramisi Imperatului Napoleonu, si pentru care petecu de zidu descoperitul, recomandasem alatu primariului ca si sub-prefectului sa se puna cea mai mare padia; iera caramidele intregi cu semne si litere ce scosesem atunci din sapaturi le incredintiasem primariei spre pestrare si astazi nu mai este nici o piétra din ruinele Celeiului, nu s'a intrebuintat de cătra acestia numai pentru casele loru si ale cametrilor loru, dara au facutu unu articulu de comerciu, ca din esplotarea unei mine, si o vendu si pre la comunele vecine cu doi galbeni stânginalu.

De acestea töte avendu conșientia primariului Anton si popa Dobre, si sciindu ca eu amu sa le descoperu, au inceputu a-mi urzi intrige de totu felul, dintre cari cea mai vetamelore lnerului a fostu acésta: au datu vorba in totu satulu si in satele vecine ca mie mi s'a datu banii multi dela guvernul ca sa platescu diu'a de lucru cu 4 sfanti, femeia si copilu, si sa platescu cu cete unu galbenu celu mai micu obiectu ce mi se va da de cine-va, incătu eu, care platisem in töte escursiunile de

acăstă cu copiii o recunoște destulu de grecă, recomenda învățătorilor să răbdare. Între greutățile chiamării învățătorescii recunoște și sericii, din care nu-si potu procură cărțile pedagogice necesare pentru cultură-ale ulterioare, dar și inderemni- cia multor parinti, cari nu-si trămit regulat copiii la școala și nu dau învățătorului la educație nici o mână de ajutoriu. Aici enumera foloselile conf. inv., indemnându pre inv. cei zelosi și activi, a încurajă pre cei infriți de greutatea oficiului loru. Totu odata și arata multamirea cu sporiu, ce l-au facut inv. pâna acum; și provoca să pasărescă la implinirea datorintelor chiamării loru cu zelul totu mai mare, ca acăstă este și dorința prea demnului și neobositului nostru Inspectoru supremu de școle a Excelenței Seiei Parintelui Arhiepiscopu și Metropolitul Andrei bar. de Siaugun'a, înaltu carele nu lasă ostenelele nici unui învățat harnicu nebăgat in séma, nesuindu spre aducerea la cea mai dorita înflorire a școlei noastre. Toti cei de fată radicări din adencul animei voiosi întrebu "sa trăiesc!" Apoi dechirându conferințele de deschise, propune alegerea unui conducători alu conferințelor și a unui natiu.

De conducători fu alesu unanim dlu Ioanu Petricu, inv. in Satulungu la școlă capitolă și fostu comisariu scol. la an. 1863/4, de notariu fu alesu dlu Alessiu Verzea, inv. la școlă capitolă in Satulungu.

Materialul desbatelor acestor conf. a fostu: Invențamentul religiunii in școlă populară și cete- tira cărților de curendu tiparite pentru școlele noastre populare.

Invențamentul religiunii era specificat in următoarele teme:

- I. Insemnatatea învențamentului religiunii in școlă populară:
 - 1) obiectul învențamentului religiunii;
 - 2) locul cuvenit învențamentului religiunii in- tre alte obiecte de inv.
 - 3) extinderea învențamentului religiunii preste deosebitele treptă ale dezvoltării elevilor,
 - 4) scopul, la care nesuksesc școlă prin în- vățam. religiunii;

II. Cuprinsul învențamentului religiunii in școlă populară:

- 1) rugaciunile, bucatile din istoria biblică de impasitul elevilor in clasele inferioare,
- 2) bucati din istoria biblică, catechismele de impasitul elevilor in clasele superioare — folosul acestoră;

acăstă natură, căte unu sfântu din' de lucru, afara de tractarea cu răchiu său cu vinu, și afara de sfantii cu cari plateam celu mai micu obiectu scosu de sapatori, pentru că sa nu le ascunda, m'amu vediutu deodata in neputinția de a mai lucră. Amu cartatu in totu satulu sa gasesc o carucioră cu doi cai că sa trămitu pre cine-vă sa chiame pre ajutoriul sub-prefectului, căci sub-prefectul era in concediu, și se duca o depesă la stațiunea dela Islazu cătra prefectulu de Romanati, prin care depesă i ceream ajutoriu; dar a fostu cu neputinția sa ibutescă, pentru că primariul da-se ordinu sa nu mărgă nimenea, abia pre séră parintele Nicolae, gazd'a mea, a pututu cu multă sfîrșita sa-mădea carută sea cu doi cai.

Amu trămisu pre d. Ioanu Vladoianu, care era cu mine, sa facă acăstă treba la Islazu și apoi sa mărgă la Turnu-Magurele unde veni-se ordinul guvernatorului generale alu vilăctului Dunarei, cătra tōte autoritățile limitrofe ale Dunarei, sa mi se dea ajutorie in excursiunea mea pre drăptă Dunarei; ordinu datu in temeliu unei serisori cătra Pasi'a dela Rusciucu, ce a bine-voită sa-mă dea d. fostu ministru de externe, presedintele cabinetului actuale.

D. Ioanu Vladoianu trebuia sa vina cu odinul Pasiei pre partea drăptă a dunării pâna la Ghighiu (Oescu), unde era neaperat sa trecu spre lucrări seriose. Amu chiamat pre sergentulu punctului Celeiu și i-amu presentat ordinul ce bine-voise să-mă dea dlu ministru de resbelu, după midilcirea d-vosire, cătra loti comanditii de puncturi, in temeliu căruia avusesemu îngrijirea sa ieau si unu ordinu specialu dela comandirulu punctului Magurele, anume cătra sergentulu din Celeiu; i-amu datu aceste dōne ordine sa le cetăscă și sa tienă găză barcă punctului spre a trece la Ghighiu. S'a dusu cu ele și preste unu cartu de óra s'a intorsu

- III. Forma învențamentului religiunii;
 - 1) rendulu, in care are sa desfășure învențătoriul materialulu din istoria bibliei și din catechismulu micu și celu mare,
 - 2) metodulu de a impărtăși ist. biblica și catechismele,
 - 3) recapitularea materialului propus, legamentulu interioru alu acestuia in clasa din urma,

4, tonulu, in care are sa se exprime învențătoriul la propunerea învențamentului religiunii, și in care au sa se exprime elevii respundiendu.

Tōte aceste teme sera propuse conferinției in forma de întrebări.

Acăstă programa fu luată de comisiunea alăsa in persoanele dd. Georgiu Beili și muș, directorul școlei capitolă in Brasovu, Ioanu Romanu și Georgiu Urdeea, învențători la școlă capitolă in Brasovu, in 15 Martiu a.c. la Satulungu prin Conferința constatațoria din învențătorii dela școlele capitolă din Brasovu și Satulungu, și aprobată de către Excelența Seiei Parintele Arhiepiscopu și Metropolitul Andrei Baronu de Siaugun'a, supremul inspectoru alu școlelor noastre confesionali prin chartia sea nr. pres. 513, lângă care se adau și certarea cărților luate pentru școlele noastre populare de dlu Zacharia Boiu, profesor la institutulu pedagogico-teologicu in Sabiu.

Dupa constituirea conferinței s'a luatu inainte: in conferința I conscrierea învențătorilor, in conf. II—IV temele asupră a învențamentului religiunii, iar conf. V cărțile cele nouă scolare.

La desbatere asupră a materialului conferențialu au luatu parte nunumai învențătorii, dar și toti dd. preoți presenti; desbaterele s'au desfășurat pre intielesu și in situ regulat.

(Va urmă.)

A n u n c i u

In numele comitetului provisoriu a "Reuniunei învențătorilor români gr. or. din diecesa Caransebesului" amu onore a convocă adunarea generală pre 27 Septembrie st. vechiu a. c. la 9 ore a. m. pentru definitivă constituire și inaugurare.

Stimati d. membri și protectori suntu rugați a participa pre terminulu presipu, avandu membru deodata conformu § 3 din "Statute" a depune in cass'a "Reuniunei" 3 pct. din plată ficsa anuală, jumetate anticipative.

Totu in intielesu acestui § că membru actualu pote fi ori-care învențători din provinci'a

și cu o sfidare temerăria 'mi dă inapoi ordinile dicendu ea nu suntu bune. Acestu sergentu este nepotul primariului Antonu.

O asiā simptoma de anarchia m'a facutu sa crediu ea vre-o schimbare subita se va fi facutu la Bucuresci și sa me simtui într'o mrăja strania; vomiu sa ve depesiez, déra la Celeiu nu este telegrafo. In fine vine adjutoriul sub prefectului și me intréba, déca voescu ómeni de beilicu sa-mi aduca căte sute voiu voi. Iam spusu ca eu n'amuleca pre beilicu, déra ca platescu unu sfântu Pre dī si cele-lalte.

Pre cându încreză la cetăția cu vre-o 5—6 baeti și fetiție ce putuse să-mi gasescă parintele Nicolae, vinu unde lucrămu trei juni, d'ntre cari unulu i'mi spune ca este trămisu alu prefecturei sa facă inqueta pentru vendiarea petrei de către primariu, potrivit cererii mele; ceilalți doi erau prietenii ai sei, arendasi din preajma. Iam spusu cătă moibilele din preajma de pétra, facuta stângeni și inca nevendula; i-am spus cătă locurile pre unde s'a vendutu pétra și l'am spus cătă datori. Această s'a dusu in salu cu amicii sei, la pop'a Dobre cum amu aflatu, și preste o jumetate óra a disparutu cu totulu. A dōu'a dī Dumineca amu avutu la vre-o 200 de ómeni cu copii cu femei, cei mai multi fără sapa, fără casma, déra a trebutu sa me punu pre lucru. S'eră acesti ómeni și mi cereau toti căte 4 sfânti, căci asiā le sposese primariul Antonu ca platescă stapanirea, de-si cei mai multi din acesti ómeni veniseră unii pre la amedi, altii pre la 2 după amiazi.

I-mi permiteti, domnule ministru, această lungă digresiune pre care amu credut o forte nece- saria.

Cu tōte aceste intrige și reavointia a trebutu sa stau 5 dile in Celeiu, pentru ca acolo este nevoie de mari lucrări. Amu luatu planul cetății,

bisericăsca a Metropoliei dreptu maritorie resarcene române pentru Ungaria și Transilvania. Lugosiu, in 16 Septembrie 1869.

Vasile Niculescu,
pres. prov.

S t a t u t e l e

Reuniunei învențătorilor români de școle capitolă și elementari populare din diecesa dreptumaritorie resarcene a Caransebesului.

I. Scopul Reuniunii.

§ 1. Scopul acestei Reuniuni este după și anume:

- a) promovarea împărtășirii a culturii recerute pentru membrii participatori;
- b) proverderea cu o pensiune potrivita a învențătorilor deficienți și a familiilor loru orfane.

§ 2. Activitatea Reuniunei pentru ajungerea acestui scop îndoială va tine o carare paralela, și se va desfășura pre basea unui organismu internu, precum urmează:

II. Organizarea internă a Reuniunii.

§ 3. Membrii actualu la acăstă Reuniune pote fi ori-care învențători de școlă capitolă și elementaria populară gr. res. din provinci'a bisericăsca a metropoliei dreptumaritorie resarcene române pentru Ungaria și Transilvania, decă:

- a) va dovedi o purtare morală nepărată;
- b) va solvi in totu anulu in cass'a Reuniunei 3 pct. din plată ficsa anuală.

Pe jumetate de anu anticipative voru avea membrii inscrisi, ia depune din sum'a anuala contribuenda.

§ 4. Membrii onorari ori protecțorii Reuniunii potu fi unii barbiți, cari său și au caseigatu merite însemnate pentru biserică său școlă dreptumaritorie resarcene româna, său voru fi contribuitu o sumă mai notavera pentru inaintarea scopurilor Reuniunii.

§ 5. Oricare doritoriu de a fi membru la acăstă Reuniune se inscrie cu obligeamente pe 3 ani, și in poterea inscrierii se deobligă a observa prescrisele statutare, și in casul neplatirei regulației a taxei, a se supune judecății ordinarie pentru execuțarea detoriei restante. — Dupa constituirea Reuniunei doritorii de a intra ca membrii au de a se inscrie prin unul dintre membrii, și a se admite său in adunarea generală, săn in adunarea de comitetu.

alături și alături situatiunii Celeiului, pre care amu onore a viu alătura n. 6.

Zidul cetăței ce amu descoperit, de tōte pările astă-un'a-data, este de 28 metri lungime și 4 metri inalțime, de pétra cioplita și cu unu brâu admirabile. Amu datu de o temniță sub tărâna, in care amu gasitul multe óse de omu și pirome in tăsta.

Acă se vede ca a fostu alu treilea gradu de osândă: Romanii aveau trei etagiuri in inchisorile loru, cari inchisori erau fără desu in turnuri de prin cetății. In celu d'anteiu etagiul se închideau prevenitii; in celu d'alu doilea cei osânditi pre terenu, și in celu d'alu treilea, la intunecu, cei osânditi peirei. Acă urmează sa fi fostu uno turnu, precum a fostu la Severi și la Romul'a; acă urmează prin urmare sa fi fostu și temnița ce amu gasitul alu treilea gradu de inchisore, fără lumina, la temnița turnului, unde din ordinu superioru său din crudimea paznicilor se bateau osânditilor pirone in capu. Asemenea tăste cu pirone s'au mai gasitul și in alte părți.

Prin diferitele sapături ce amu facutu atât in cetăția, călu și prin alte părți ale cetății, amu gasitul multe monete de bronzu și căte-va de argintu. Tōte, mai cu séma din dōne epoci: dela Septimiu Severu pâna la Alessandru Severu, și dela Constantiu pâna la Gratianu. Prea puine din epoca anterioră, acestea tōte frustre, ceea ce indica ca ele au cadiutu in pământ după ce au fostu in vecchio in circulație. Monetele dela Constantiu pâna la Gratianu, abundă și lotu pre aici său gasitul acumu trei ani și cele 6000 bucati argintu din acăstă epoca. Acă a pusu pieforu și s'a înărtit Constantiu, — cându a reluat Dacia para- sita de Aurelianu.

(Va urmă.)

§. 6. Eschiderea órecărui membru din Reuniune pote avea séu din cau'a neplatirei neregulate a taoselor, séu déca aru dovedi o purtare morală petata, séu in fine déca preste totu aru dovedi intentiuni stricacióse pentru scopulu Reuniunei.

Eschiderea se pote intemplá numai in adunarea generala, cu o majoritate de voturi secrete.

§. 7. Numai acei invetiatori deficjenti potu se conteze la o pensiune proportionala a anului servitiului loru, cari au fostu membrii Reuniunei, si cari nu prin via'a loru propria au devenit in stare de deficientia.

§. 8. Pensionile familiilor orfane a le invetiatorilor fostilor membrii de Reuniune, numai amesuratu anilor de servitiu a repausatului membru se potu asemná, cari ani inse se voru computa de la terminulu inscrierii loru, cár membrii.

§. 9. Unulu din cele döue scopuri adeca: promovarea culturei e sa se ajunga prin procurarea foilor periodice si cartilor, cari cadu in sfer'a invetiatorésca, precum si prin pregatirea conversárilor si desbaterilor séu compunerea si precitirea disertatiunilor de acestu genu.

§. 10. Conducerea sfacerilor „Reuniunei“ se concrede adunarea generala si comitetului.

A. Adunarea generala.

§. 11. Totalitatea membrilor actuali constiu'te adunarea generala, la carea acesti membrii participa cu votu decisivu.

Adunarea generala se tiene in totu anulu odata, si anume pre timpulu feriilor generali, in lun'a si diu'a prin comitetu desigenda.

Locul adunárilor generali pote variá si va fi determuritu in totu anulu de adunarea generala.

§. 12. Pentru aducerea unei decisiuni valide, se postesc fînt'a de fatia celu pucinu a unui $\frac{1}{2}$ — trieriu din totalitatea membrilor.

§. 13. Obiectele consultárilor si decisiunilor in adunarea generala, suntu:

a) Esceperea reportului facutu prin comitetu, despre activitatea aceluia-si in anulu de curendu trecutu;

b) Examinarea socotii de pre anulu trecutu;

c) Prelucrarea socotii preliminarie pre anulu viitoriu;

d) Desigerea si asemnarea pensiunarie pre anulu viitoriu;

e) Desbaterea si deciderea ori căroru cause premergatórie si atingatórie de comunulu interesu'lu Reuniunei, si anume: precitirea unoru disertatiuni compuse de unulu séu altulu membru, — consultarii despre unele reforme in invetiamantu si altele asemene;

f) Primirea membrilor actuali séu onorari, prin achiamatiune séu votisare cu majoritate absoluta.

In fine:

g) Alegerea functionârilor si a comitetului pre anulu viitoriu, cu achiamatiune séu votisare, postindu-se la validitatea alegierii majoritatea voturilor a membrilor de fatia.

B. Comitetulu si adunáurile lui.

§. 14. Comitetulu va consta afara de functionari din 12 membrii alesi cu majoritatea voturilor a membrilor de fatia in adunarea generala, si acesti'a voru ave votu decisivu.

§. 15. Adunarea de comitetu se tiene la trei luni odata in diu'a prin presiedintele desigenda.

Locul asiediementului comitetului pana la alta decdere, e opidulu Lugosului.

§. 16. Pentru aducerea unei decisiuni valide se postesc afara de functionari, presenti'a de celu pucinu a loru 6 membrii de comitetu.

§. 17. Agendele comitetului suntu:

a) Tote afacerile corinte a le Reuniunei a le tiené in evidintia.

b) A esecuta cele deliermurite prin adunarea generala;

c) In intielesulu bugetului preliminaru a cästigá töte medilócele conducatorie la cultur'a membrilor, precum foi periodice cărti etc.

d) A pregatí conversári si disertatiuni taine'rie in sfer'a Reuniunei.

e) A supraveghia asupra ordinei bune si a controlá incasarea taoselor dela membrii, iéra venitulu alu intrebuinti spre scopurile de adunarea generala presepte.

§. 18. Comitetulu, are dreptu in casu de lipsa preste sum'a bugetului preliminaru si votatu, a spendá din cass'a Reuniunei sume mai mici, inse cari in decursulu unui anu no se potu urca peste 25. fl. v. a.

C. Functiunarii Reuniunei.

§. 19. Reuniunea va avea 1 presiedinte, 1 vice-presiedinte, 1 notariu 1 casiru si unu bibliotecariu, cari voru portá oficiele sele gratis.

§. 20. Presiedintele, séu in casu de lipsa vice-presiedintele presiede la adunările generale si de comitetu, conduce afacerile si consultările, si enuncia decissiona dupa majoritatea voturilor. Totu densulu, are dreptu in casuri urginti a asemná din cas'a societăti sume mai merunte pentru ori care scopu corespondatoru Reuniunei, inse acestea sume in decursulu unui anu nu potu trece preste sum'a de 10 fl. v. a. si asemnările facute suntu totude-un'a a se face cunoscute la ornatorea siedintia de comitetu.

§. 21. Notariul pôrta protocolul adunării generale si alu comitetului, precum si corespondintele. Afara de acesta archivulu Reuniunei lu tiene sub grigi'a sea si in ordine buna.

§. 22. Casirulu, incaséza si eroga sumele necesarie, inse totudeun'a prelunga asemnare dela presidiu. Despre cele percepste si erogate pôrta unu dluiu regulatu, carele presiedintele totudeun'a are dreptu a-lu inspicie, precum si starea casei a o visitá.

Bibliotecariu are se pôrte grige de biblioteca Reuniunei si de foile periodice, aceste a le tie'né in ordine buna si a imprumutá din ele pentru folosire privata la membri, cari aru dorit sa le aiba, insa acésta numai pre lângă reversu.

III. Dispu'setiuni generali.

§. 24. Despre tienend'a adunare generale este totu-déun'a a se incunoscintia mai inainte respectiv'a jurisdictione civila; precum si superioritatea locala scolară gr. res. româna, care déca aru vot are dreptu se sia de fatia.

§. 25. Ori-ce modificatiuni in aceste statute se potu face numai prin adunarea generala, la carea voru ave a participa celu putineu $\frac{2}{3}$ ale totalitatiei membrilor, si suntu acele a se substerne la competenta jurisdictione scolară gr. res. româna spre mai departe dispuseliune.

§. 26. Sigilulu „Reuniunei“ va infatisá statu'a „Minervei“ cu inscriptiunea: „Sigilulu Reuniunei invetiatorilor români gr. res.“

§. 27. Desfintarea „Reuniunei“ se pote enunciá numai in adunarea generale cu $\frac{2}{3}$ pârti ale totalitatiei membrilor in carea adunare se decide si despre ulterior'a sorte a Reuniunei.

Lugosiu, 9. Apriile 1869.

Vasiliu Niculescu,

presiedinte provis.

Stefanu Lipovanu,

notariu provis.

11821 szám.

Jelen alapszabályok, a vallás és közoktatási magyar királyi minister által ezennel jóváhagytnak.

Budán, 1869 évi július hó 17.

Minister úr meghagyásából az államkár

Tanárky Gedeon m. p.

11—2 Concursu.

Pentru ocuparea statiunilor de invetatori devenite in vacantiie dela scolele gr-res. din Vinerea-Vaideiu — si Balomiru scaunulu Orestiei se deschide concursu pana la 10 Octobre a. c. st. v.

Emolumentele suntu ornatorele:

1. La scol'a gr-res. dela Vinerea salariu anualu 200 fl. v. a. din cass'a alodiale si 30 fl. v. a. pentru lemne — cuartiru liberu

La acésta statiune se postesc ca concurrentulu se sia invetiatu gimnasiulu inferioru celu putineu — cursulu pedagogicu séu clericalu si se fie cäntareto.

2. La scol'a gr-res. din Vaideiu plata anuale 120 fl. v. a. din cass'a alodiale 6 orgii de lemne si un'a gradina de 436 stengenii □.

3. La scol'a gr-res. din Balomiru salariu 80 fl. v. a. din alodiumu, cuartiru liberu si lemnele trebuinciose.

La aceste döue statiuni se postesc, cár con-

currentli se sia invetiatu gimnasiulu inferioru — cursulu pedagogicu séu clericalu.

Voiitorii de a occupa unele din statiunile acestea-si asterne petitionile sele pana la sus numitul terminu la subscrisulu provadute cu documentele cerute aretându totu deodata ca suntu de religiunea gr. or. si au o purtare morale buna.

Orestie 16 Sept. 1869.

Nicolau Popoviciu,
Prot. gr. or. alu tract. Orestiei.

(13—2) Concursu.

Pentru ocuparea postului de invetiatoriu la scol'a confessionala centrala gr-or. din Offenbaia se deschide concursu.

Emolumentele suntu 200 fl. v. a. cuartiru, si lemne de incaldit.

Concurrentii au de a substerne petitionile la esofia scolei go-or. din Offenbaia celu multu pana in 10. Octobre a. c. o. v. provadute cu testimonii ca suntu de Rel gr-or. ca au studiatu 4 classe gimnasiale, cursulu pedagogicu, s'au clericalu, si au moralitate buna.

Dela presied. esofiei scol. gr. or. din Offenbaia.

Nicolau Fodorénu
Adm. Protop.

(11—2) Concursu.

Pentru ocuparea postului de invetiatoriu la scol'a confessionala gr-or. din Buciumu-satu, se deschide concursu.

Emolumentele suntu: salariu anualu de 160 fl. v. a. cuartiru, si lemne de focu.

Doritorii de a ocupá acestu postu, an de a-si subscrive cererile la subscrisulu, — provaduite cu documente ca au absolvatu câteva clase gimnasiale, cursulu pedagogicu ori clericalu, suntu cäntareti, si au moralitate nepatata, — celu multu pana la 26 Septembre a. c.

Dela inspectorele scolaru gr-or. alu Zlatnei de Josu.

Abrudu in 12 Sept. 1869.

Ioanu Galu
Protopop.

12—2 Concursu.

Devenindu vacantu loculu invetatorescu dela scol'a confessionala a comunelor Radulesci si Stregonea in Tractula Dobrei, sa scrie prin acésta Concursu, cár cei ce dorescu a ocupá acésta statiune, au a-si asterne concursele loru la subscrisulu pana in 14. Octombrie a. c. cu documente despre recerentele sciintie; despre portarea loru morală, si ca suntu români de rel. gr. res.

Salariul invetatorescu e in bani 80 fl. v. a. 55 mesuri bucate, 10. orgii lemne din care incaldiesc si scol'a, si cuartiru liberu.

Celu ce ocupa statiunea acésta are a participa la funda'tiunea invetatorésca tractuala 2% din salariul seu.

Dobr'a, 13 Septembrie 1869.

Nicolau de Crainicu,
Protopresviteru si Inspectoru
scolarin distr.

Anunçiu.

Subscrisulu mi iau indrasnela a incunoscintia pre onoratulu publicu, ca dela 29 Septembre 1869 cancelari'a mea advocatia nu va mai si in tergulu pestelui nr. 100, ci in tergulu straelorui nr. 185 in cas'a domnului Iordache Daydu in Brasovu.

Brasovu, in 24 Septembrie 1869.

Nicolae Strevolu,
advocatu.

(14—2) Burs'a de Vien'a.

Din 20 Sept. (2 Oct.) 1869.

Metalicele 5% 59 80 Act. de creditu 259 15
Imprumut. nat. 5% 68 70 Argintulu 120
Actiile de banca 717 Galbinulu 5 82